

VITAMARINA

MAANDBLAD GEWIJD AAN ZEE-AQUARISTIEK EN ZEE-BIOLOGIE

Redactie: BOB ENTROP

Uitgave: Stichting Biologia Maritima — Nederlands Instituut voor Zee-Aquaristiek en Zee-biologie

Administratie: Benoordenhoutseweg 5, Den Haag — Telefoon 0 70-243689 — Giro 606100

12e jaargang, no. 2

februari 1962

ER WOEI EEN OOSTENWIND

Een winterwandeling langs het Noordzeestrand.

De laatste dagen had er een heerlijke Oostenwind gewaaid, wat voor de natuurhistorische strandjutter het startsein betekent voor strandonderzoek. Dan tekent zich langs het gehele strand een prachtige aanspoelslijn af; waaruit de schelpenverzamelaar zijn kleynoden weet op te diepen. Vaak zijn het de kleine soorten schelpen en slakkenhuisjes - die met zzz (zeer zeldzaam) in de schelpenboekjes staan aangegeven, die hij uit de gruisbanken kan bemachtigen. Maar waarom zou ik U met een taai verhaaltje over de theorie van het schelpenverzamelen bezighouden. Ik heb juist mijn zijtas gepakt en sta klaar voor een fikse strandwandeling op deze stralende wintermorgen. Het is behoorlijk fris aan de handen, maar de zon die door het blauw heilige waas heenboort belooft een heerlijke dag.

Op het strand aangekomen ligt ons werkterrein eenzaam en verlaten. Wat een verschil met het drukke gedoe in de zomermaanden. De consumptietentjes, waar toen smakelijk roomijs en de koudste coca-cola om de eer vchten genuttigd te worden, zijn reeds lang door demonterende handen naar hun winterverblijf verhuisd. De doordringende en waarschuwend toeter van de badmeester uit het volkszeebad is verstomd. De zee - bij Oostenwind spiegel glad - heeft veel weg van een zwembad, waaruit zoëven de laatste zwemmer verdwenen is en waarvan het water zich na al het geplas en gespetter weer effent.

Wat een rust heerst hier in vergelyk met de grote stad die achter ons ligt. Ginds denderen de machines, ratelen de schrijfmachines, rinkelen telefoons, gaan mensenkinderen jachtig door de straten, glijden taxi's af en aan, tingelen trams en rammelen wagens. Hier vinden we de betoverende stilte en schoonheid van zee en strand.

Maar ook toch zelfs hier op het strand vinden we de sporen van de machine. Brede dubbelwielsporen van een zware vrachtauto heeft diepe voren getrokken in het eb-bend strand. Het is het vervoermiddel van de moderne schelpenvisser. Meer en meer verdringt de ronkende diesel de hoogwielige schelpenkar, die klikklakkend van schelpenbank naar schelpenbank reed.

Ja, de auto werkt efficiënter; hij is sneller en kan meer laden, maar node missen wij het vertrouwde rustige tafereeltje van de schelpenvisser zoals Mesdag en anderen ze gelukkig voor ons hebben vastgelegd.

Zo filosoferend - ook wel eens nuttig in deze verwarrende tijden - zijn we al een heel eindje het strand op.

(zie verder op pagina 16)

HET PREPAREREN VAN WIJEREN (2)

Aan het eigenlijke prepareren van wieren gaat natuurlijk het verzamelen vooraf. Daarom willen we ook voor dit gedeelte van het wierenherbarium enkele praktische aanwijzingen geven.

WAAR GAAN WE VERZAMELEN ?

Dat antwoord is voor onze kust gauw te geven. Er zijn slechts twee mogelijkheden. De eerste vindplaats is het strand na storm, de tweede wordt gevormd door onze kunstmatige rotskust in de vorm van dijken, havenhoofden, oesterputten en golfbrekers.

Na flinke Westerstorm kunnen we op het strand vaak een mooie wierenvloedlijn aantreffen. Deze wieren zijn meestal afkomstig van de Engelse of de Franse kust. Soorten als Riemwier, Hauwwier, Knotswier, Veterwier liggen dan als verwarde kluwens hoog op het strand gesmakt.

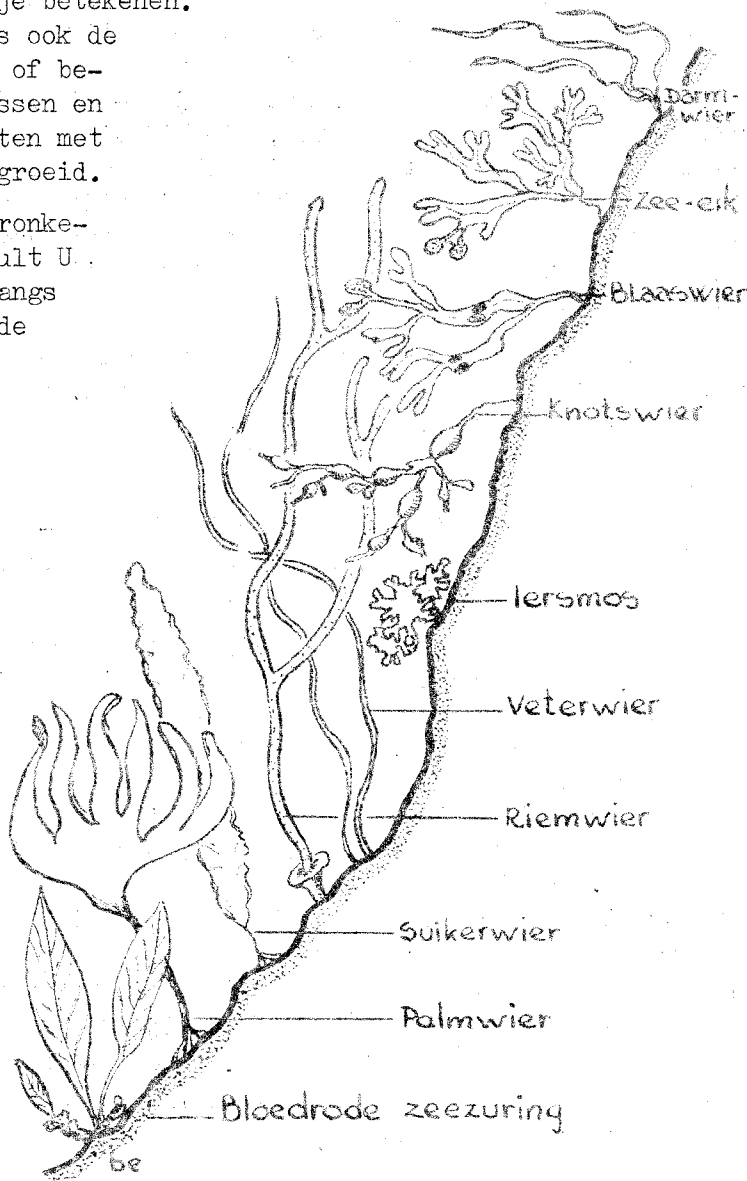
Na zulk weer is het dus zaak Uw slag te slaan. Het zijn meestal nog mooie verse wieren, soms nog in het bezit van het wiervoetje, waarmee het wier op de rotsen bevestigd is geweest. Dat U aan de Riemwiervoetjes vaak een mooie Hoedschelp (*Patella vulgata*) vindt kan voor de schelpenverzamelaar een buitenkansje betekenen.

Onderzoek bij Uw strandtippels ook de aangespoelde kisten en balken of beter gezegd neus overal op, tussen en onder. Soms zijn deze substraten met leuke kleinere wiersoorten begroeid.

Wilt U de wieren in hun oorspronkelijke milieu verzamelen dan zult U ze bij eb moeten verzamelen langs de Zeeuwse dijken of die van de Waddenzee. Golfbrekers zijn doorgaans minder geschikte vindplaatsen. Hier heeft de branding zo'n beukende en schurende werking, dat vrijwel geen enkel wier bij machte is zich in dit "kokende" milieu te handhaven.

Heel mooie vindplaatsen zijn de Helderse Wierdijk en de vele meestal rustige "hoeken" van de Oosterschelde (Tholen, Yerseke, Bergen op Zoom enz.). Ook de oesterputten kunnen mooi materiaal opleveren.

Om even in het zeeuwse gebied te blijven; wanneer U in de gelegenheid bent moet U ook eens een bezoek brengen aan de zgn. buitenputten, waar de duizende dakpannen in

nette rijen opgesteld staan. Deze gebieden kunt U bij eb wel bereiken al moet gezegd worden dat U wel op opkomend water moet letten. Zelf zijn we ook wel eens verrast door het water, dat heel stiekum achter onze rug om een diepe geul met water vulde. Met onze buit moesten we toen tot aan het middel wadend op de wal aan.

Ontegenzeggelijk is Zeeland wel ons mooiste excursiegebied. Het rustige water biedt vele wieren een geschikte groeiomgeving en een menigte dieren een veilig levensmilieu.

Wilt U werkelijk het neusje van de zalm hebben, dan zult U over de grenzen moeten gaan. Bretagne - ons reeds zo vaak in de Vita Marina bezongen verzamel- en studieterrain - biedt U dankzij het enorme eb en vloedverschil een waar wierparadijs. Dáár is het de wierenverzamelaar gegund bij lage eb te vertoeven in het paradijs van de roodwieren.

Dáár wordt elke zeebioloog tot wieren-man of -vrouw.

Dáár kunt U naar hartelust Uw mooiste exemplaren uitkiezen en dáár zult U dan ook maar al te vaak de moeilijkheid van het keusmaken ondervinden.

HET TRANSPORT

Laten wij nu maar aannemen dat U daarin reeds geslaagd is en dat U de wieren dus naar huis moet vervoeren. Sommige wieren laten zich wel droog (vochtig in plasticzak) vervoeren zonder schadelijke gevolgen te ondervinden voor wat betreft het prepareren. Dit zijn b.v. de bruinwieren als Zee-eik, Gezaagde Zee-eik, Knotswier e.d. Zij zijn het gewend om meerdere uren buiten water te leven. Toch moeten we proberen deze wieren zo vers, fris en koel mogelijk over te brengen. Broeien achter in de bagageklep van een auto is niet aanbevelenswaardig. De wieren sterven dan spoedig af, gaan verslijmen en zijn ongeschikt voor verdere behandeling.

Wieren die we onder water verzameld hebben moeten we ook in water vervoeren. Eierbij mogen we de wieren niet opgepropt in een emmer stoppen, er wat zeewater opgieten en menen dat dan de zaak wel voor elkaar komt. Sommige roodwieren sterven in zo'n broeiend en weinig zuurstof bevattend milieu in no time af, waarna ze hun kleur verliezen en er vies oranjekleurig en slap-vodderig uit gaan zien. Het is natuurlijk jammer wanneer U een verre reis gemaakt heeft om wieren te verzamelen en U komt nog thuis met een stinkende soep in plaats van een mooie wierencollectie.

Ik geloof dat het ook goed is om te waarschuwen tegen het maar raak verzamelen. Hoe vaak zien we niet dat men veel te veel exemplaren vergaard om thuis of in het laboratorium gekomen de buit niet aan te kunnen door tijdsgebrek. Verzamelde wieren moeten zo snel mogelijk verwerkt worden. Het laten staan van veel wieren in een nauwe emmer of klein aquarium is funest. Ik geloof dat iedereen eerst door schade en schande wijs moet worden, want het is echt moeilijk om een verzamelaar in een rijk gebied van de wijsheid van een beperking te overtuigen. Hij neemt toch altijd te veel mee. Wanneer we misschien bij elk dier of wier dat we verzamelen eens er aan dachten dat we met een levend wezen te doen hebben, mogelijk weten we ons dan te beperken en sparen we het leven.

WANNEER VERZAMELEN WE WIEREN EN WAAR LETTEN WE DAN OP ?

Het zal de verzamelaar opvallen dat we in het voorjaar de mooiste wieren kunnen verzamelen. Tijdens onze Paasreis naar Bretagne is het jaargetijde beter geschikt voor wieren dan in de volle zomer. In de tijd tussen voorjaar en midzomer hebben vele slakjes b.v. de kans waargenomen om van de wieren te eten en zijn sommige soorten al op hun retour. De Bloedrode Zeezuring - een juweel van een roodwier - is tijdens de Pasen het moeist. In de zomer is veel van het thallus weggerafeld en zijn soms alleen de nerven met wat flodderig thallus overgebleven. Kies dus

gave exemplaren. Let er op dat U ook het wiervoetje er bij hebt verzameld. Soms bestaat dit voetje slechts uit enkele basale cellen. Peutert U dus het wiertje zo dicht mogelijk langs het substraat los. Denk ook aan de afmetingen van Uw herbariumpapier en neem dus niet te grote wieren.

Zorgt U de volgende maand voor een paar mooie wiersoorten? Dan gaat het prepareren beginnen!

Bob Entrop.

*
** * **
* *

EEN TEVREDEN PENNINGMEESTER

Meestal laat een penningmeester alleen zijn stem horen, wanneer hij aan de alarmklok van de contributie-inning trekt. Nu wil ik toch ook even een klein plaatsje in de Vita Marina opeisen om de vele leden, die aan mijn eerste verzoek direct gehoor hebben gegeven, te bedanken.

Vlot nadat de Vita Marina in Uw bus was gegleden kwamen de giro's binnen en konden wij met het uitwissen van "de schulden" op de lei beginnen. Dat was fijn werk. Wat zegt U? Of alle leden hun contributie hebben gestort? Neen nog niet voor de volle 100 %, maar misschien vertoefde men buiten-'s lands of, of, of.... Kortom kijkt U nog eens even in het vakje hiernaast.

Hopenlijk is dat voor U een maagdelijk vakje of anders.... Gauw het hier aangegeven bedrag storten! Dan hoort U van mij in 1962 niets meer.

H. van Bekkum,
penningmeester.

*
* *
*

ETIKETTEN EN GLAZENBUISJES VOOR SCHELPELVERZAMELAARS

Zoals de insiders wel weten plaatst het Ned. Instituut voor Biologische Leermiddelen van tijd tot tijd bij een drukkerij een order voor vindplaatsetiketten, die juist in luciferdoosjes passen. Bij een glasfabriek wordt van tijd tot tijd order gegeven tot de aanmaak van 2 soorten glazen buisjes voorzien van plasticstopjes. Dit gaat zeer binnenkort weer gebeuren.

Daarom verzoeken wij ieder die met deze bestellingen mee wil lopen per omgaande zijn bestelling te willen opgeven.

Het gaat om:

Etiketten	x	cm	bedrukt met eigen naam	f 5,50 per 1000
Etiketten	x	cm	zonder eigen naam	4,50 per 1000
Buisjes	x	cm	met plasticstop	5,50 per 1000
Buisjes	x	cm	met plasticstop	5,50 per 1000

Bestellingen aan Ned. Inst. v. Biol. Leermiddelen, Benoordenhoutseweg 5, Den Haag. De bestellingen bereiken U onder rembours, direct na ontvangst van de fabrieken.

*
* *
*

HOE MEER ZIELEN HOE MEER VREUGD

Dit geldt ook voor een tijdschrift waaraan veel schrijvers hun medewerking verlenen. Wat is het niet prettig om in een maandblad artikelen van velerlei aard te lezen, de mening te lezen van verschillende schrijvers. Daaraan ontbreekt het

vaak. Te veel moeten wij op onze vaste medewerkers terugvallen om hen te verzoeken maar weer in de schrijfmachine te klimmen. Daarom blijf ik doorgaan om te trachten alle verborgen talenten op te zoeken.

Stellig bent ook U wel in staat om ons eens een brief te schrijven, waarin U Uw vragen voorlegt, of ons mededeling doet omtrent de gang van zaken in Uw aquarium, de schelpenvondsten die U doet enz. Wij brouwen van elk interessant gegeven wel een aardig artikeltje, wanneer U tenminste meent dat U dat zelf niet kunt. Wij geloven er niets van en zijn er van overtuigd dat er nog heel wat "auteurs" onder onze lezers schuilen.

Krijgen wij nu van U ook een brokje copy? Hartelijk dank!

VANGSTUDIEREIS NAAR HET BIOLOGISCH STATION TE DINARD - BRETAGNE

Evenals vorige jaren ligt het ook nu weer in de bedoeling van het Ned. Instituut voor Biologische Leermiddelen een studie-vangreis te organiseren naar het Biologisch station te Dinard in Bretagne.

Datum van de tocht: vertrek 19 april 6 uur 's morgens. Thuiskomst maandag 30 april. In het instituut zal overnacht worden en de maaltijden gebruikt. Een laboratorium, bibliotheek, aquaria etc. zullen weer tot onze beschikking staan.

Het ligt in de bedoeling om met de deelnemers het onderzoek voort te zetten, waaraan nu reeds enkele jaren door ons gewerkt wordt nl. het onderzoek naar de flora en fauna in de "rockpools" van Pointe du Décollé.

Natuurlijk zal er ook de nodige tijd vrijgemaakt worden voor het persoonlijke verzamelwerk. Er dient gezegd te worden dat de Franse instituten bedoeld zijn voor vakbiologen. Sinds enkele jaren werd mij toegestaan ook serieuze amateurbiologen aan de studievangreizen te laten deelnemen.

Liefhebbers worden verzocht contact met mij op te nemen.

Bob Entrop.

WIJ LAZEN VOOR U IN.....

ELSEVIERS MAANDBLAD "DE KERN", dat Amerikaanse onderzoekers op de zeebodem van de Grote Oceaan mangaanertsknollen hebben gevonden. Dit erts moet van zeer goede kwaliteit zijn, zodat men overweegt deze vindplaats te gaan exploiteren. Er is in de wereld 'n grote behoefte aan mangaan, en wel ter verbetering van de kwaliteit van staal.

In hetzelfde maandblad wordt ons gemeld dat in het zuiden van de Atlantische Oceaan - 880 km. ten westen van Kaap de Goede Hoop, een onderzeese berg van 4794 meter hoogte ontdekt is. Men vermoedt dat we hier te maken hebben met een reusachtige uitgedoofde vulkaan. De top van de vulkaan blijft slechts 36 meter onder de zeespiegel. Oppassen dus als U met Uw bootje in de buurt komt!

TUNICATEN ETEN

Wij waren buitengaats met het onderzoekingsvaartuig van het Biologisch Instituut in Rovinj (Joegoslavië) en visten op een dertig meter diepte met een sleepnet. Toen het net met een flinke bodemsortering aan boord kwam, dook ik natuurlijk met groot enthousiasme in de grote hoop wriemelende, kruipende en glibberige dieren.

Rijk was de vangst aan prachtige Tunicata - Manteldieren. Natuurlijk zocht ik ook van deze interessante en decoratieve dieren een aantal voor mijn collectie uit. De bemanning scheen er ook belangstelling voor te hebben, want al gauw lag in het gangboord een flinke stapel Manteldieren, die er minder aantrekkelijk uitzagen en veel leken op verschroepelde aardappelen. Ik wist dat deze door de Joegoslaven gegeten worden, maar wist niet hoe ze toeberaid werden. Nu weet ik het, want ik heb ze aan boord zien eten, nadat ik zelf de uitnodiging om ook eens te proeven had afgeslagen.

Je zoekt eenvoudig een flinke dikke uit de levende dierenhoop midden op het dek. Vervolgens ontvouw je je zakmes waarmee je de tunicaat in 2 prachtige lengte-doorsneden verandert.

Je ziet dan dat deze dieren een dikke leerachtige wand bezitten met binnen in een geleroomachtige vulling. Deze gele "ingewanden" lepel je met je duim uit de Tunicaat en daarna in je mond. Daarbij vertel je dat het een waar medicijn is en je glundert. Eet ze, dacht ik.

B.E.

=
=
=

=
=
=

=
=
=

HERINNERINGEN UIT HET PARADIJS

(vervolg van pagina 4)

Om ze toch te kunnen bekijken heb ik er een met de luchtbuiks (windbuiks zeiden wij) vermoord. Can dichtbij bleek het op en top een visje te zijn, compleet met staart en vinnen, al waren speciaal de borstvinnen wel gebouwd op het voortscheren over de wateroppervlakte en het glijden over de modder.

Onder elkaar waren de slijkspringertjes verre van vriendelijk, vaak zag je er twee ruzie maken om een goed plekje. Ze duwden elkaar dan weg als schooljongens.

-o-
-o- -o-
-o-

Al te spoedig werd weer zee gekozen voor het laatste doel van de tocht: het eiland Pusung, gelegen enige mijlen voor de kust. Ons kajuitjacht klom nu moeizaam over de rollers die vanuit zee kwamen, tesamen met een frisse bries en opspattend schuim. Het was altijd prachtig weer en een kalme zee, anders werd de oversteek niet ondernomen.

Na een uurtje varen kwam Pusung in zicht. Van verre zag je al het blinkend witte zand en de hoge coniferen, de Tjemara's, die hier tientallen jaren geleden waren geplant.

Later, lopend over het witte schelpenpad, in de richting van het grote stenen huis, voelden we ons de veroveraars van een nieuwe wereld. Waar elders vond je visarenden die je plechtig aankeken om dan - zonder haast - de geweldige vleugels te openen en ruisend weg te vliegen? Waar zag je zo'n breed strand waarop volkomen witgebleekte boomstronken lagen? Gekuifde golven, die braken in het natte, glinsterende zand?

Maar laat ik wat meer geordend vertellen.

Eenmaal in Pusung aangekomen werd de kapitein geweldig actief. Na wat inlichtingen te hebben ingewonnen bij de plaatselijke deskundigen begaf hij zich met een lange, puntige stok naar het strand, waar hij mompelend voortstapte, even boven de vloedlijn, waar het zand nog vast was maar toch al poreus. Hier prikte hij af en toe diep in de grond, intussen het volgende commentaar gevend: "Zie je, waar het zand iets lager ligt, iets anders van kleur is, iets lossier ook.... Misschien wel vijftig of honderd..... Wat zou je zeggen van honderdvijftig. Nou???"

De ijver van de kapitein gold het vinden van schildpadeieren, een lekkernij waaraan hij geheel verslaafd was. De begeerte maakte hem zéér welsprekend, we zagen het vóór ons:

's Nachts bij Nieuwe Maan, als de vloed komt opzetten, komen de grote zeeschildpadden naar de kust toe. Zij laten zich door de golven over de banken spoelen en klimmen zuchtend en snuivend tegen het strand op. Eenmaal boven beginnen ze met hun enorme leerachtige voorpoten te graven. In de diepe kuil die zo ontstaat komt het legsel, daarna strijkt moeder schildpad de hele zaak weer glad "onderwijl de zee vragend om alle sporen uit te wissen". Met het terugtrekkende water vangt dan de tocht naar zee weer aan, aldus de kapitein.

Inmiddels hadden we het enorme strand een goed deel afgezocht, zonder resultaat. We hebben de kapitein nooit iets zien vinden. De eilandbevolking blijkbaar ook niet, want het was de vaste gewoonte om hem, als hij terugkwam van de vergeefse tocht, een kistje verse schildpadeieren aan te bieden. Deze werden dan snel in zeewater gekookt, waarna het festijn begon. Ik heb de lekkernij nooit naar waarde weten te schatten. De zachte schaal vol deuken verborg een eiwit, dan ondanks koken vloeibaar bleef. De dooier was rul en zoutig, smaakte naar vis en zand. Drie eieren werden op mijn verzoek voor de pan gespaard. Ze hebben maanden lang in een houten kistje met zand onder het formuis gestaan, zonder dat er jonge schildpaddjes uit wilden komen.

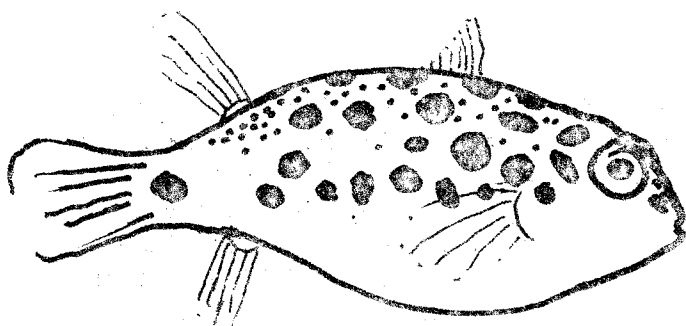
-o-
-o- -o-
-o-

Naar het Zuiden toe versmalde zich het strand, dat ook zijn zandige karakter verloor en hier grauw van kleur werd, met stenen en drijfhout. Hier groeiden hoge struiken met olijfgroene blaadjes. De steeltjes waren roodachtig. Deze struiken stonden vlak aan het water; de takken hingen er gedeeltelijk in.

De kustlijn vormde hier een diepe inham in het land, een warme lagune met helder, stilstaand water, waar de zee alleen bij vloed toegang had. Hier zwommen af en toe koffervisjes, helder groen met zwarte stippen. De plompe diertjes waren ongeveer 8 cm. lang en hielden

zich graag op in de schaduw van de overhangende takken. Ze stonden daar vlak onder de oppervlakte te waaiëren met hun vinnen.

De eerste maal dat ik er een zag, had ik natuurlijk geen schepnet bij me. Ik stak mijn hand in het water om het visje te verjagen. Het zwom echter vrolijk naderbij en beet krachtig in mijn middel-

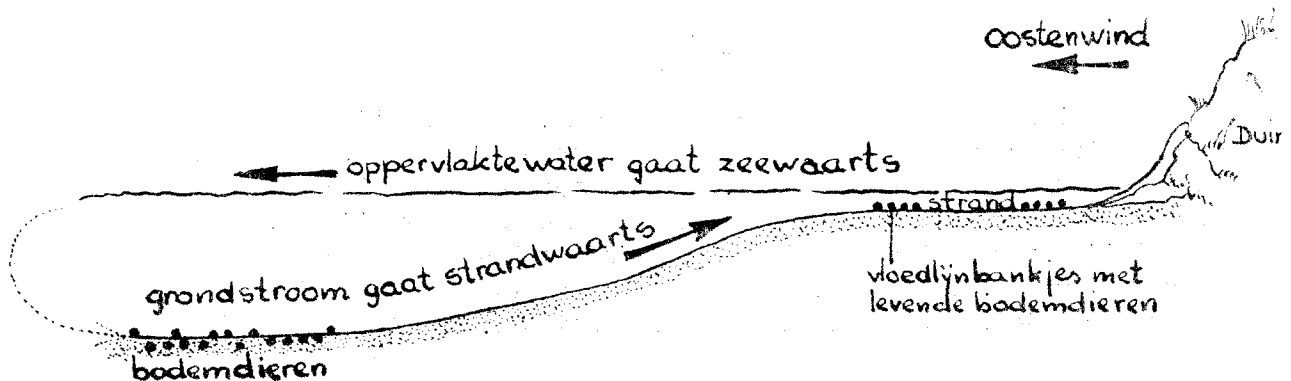

vinger. Koffervissen hebben een benig papegaaien snaveltje. Het werd een bloedblaar. De omstanders hoorden de schreeuw en kwamen verschrikt naderbij in de veronderstelling, dat nu eindelijk een zeeslang had toegegrepen. Deze zeeslangen woonden vooral in de lagune en in de brakke poelen van het eiland; ze waren de schrik van de vissers. Het waren volgens beschrijving een soort dikke geelbruine adders, met een platte verticaal samengedrukte staart. Over de giftigheid waren de eilandbewoners het niet eens. Enkelen zeiden dat je na een beet dood neerviel. De oudere vissers vonden dit overdreven. Volgens hen kwam je er met twee dagen dolle razernij en een dik been vanaf. De zeeslangen vormden eigenlijk het enige onderwerp dat de tochten op Pusung een bijmaakje gaven. Nooit kon je fijn je arm ergens insteken of ongestoord door de modder van de lagune waden, op zoek naar interessante beesten. Hoewel ik overal gespeurd en gezocht heb, zijn de zeeslangen altijd onzichtbaar gebleven. Aan hun bestaan heb ik nooit getwijfeld

(wordt verv...

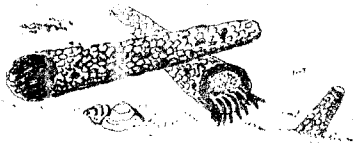
Een troep zilvermeeuwen, waartussen de eerstejaars nog goed aan hun bonte pak te herkennen zijn, bezetten de kop van een golfbreker. Ook zij schijnen de stilte te respecteren, tenminste nu nog, want wanneer het kouder wordt zullen ze krij-send over onze hoofden scheren, voortgedreven door de winterstorm. Dan zal het weer moeilijker vallen om het dagelijkse kostje op te scharrelen, vooral als de bonte kraaien dan ook weer als wintergasten van de partij zullen zijn.

Maar nu moeten we onze aandacht toch ook eens gaan geven aan de vloedlijn. Waarom, zo zult U misschien Uzelf afgevraagd hebben, vinden de schelpenverzame-laars juist bij Oostenwind zulke aardige en zeldzame dingen tussen het aanspoel-sel? Wel dat zit hem hierin. Wanneer er een Oostenwind waait, wordt het water aan de oppervlakte zee-inwaarts gedreven. Maar omdat er daardoor dus eigenlijk een leegte ontstaat, moet water van een andere plek af toevloeien. Dat gebeurt ook. Er ontstaat namelijk een grondstroom in de richting van het strand. Nu zegt dat misschien nog niets, maar als ik U vertel dat heel veel zeedieren op de bodem en in het zand leven (benthaal levende dieren) wordt de zaak duidelijker.

De grondstroom woelt vele van deze dieren los en neemt ze mee naar het strand. Het zijn de dieren die we anders nooit te zien krijgen, omdat we ze niet aan kunnen treffen op golfbreker of havenmuur.

Iedere wind brengt dus een bepaald soort dieren mee, die het karakter aan een be-paalde vloedlijn geven. Een storm uit het Z.W. geeft vaak een dikke aanspoelsel-lijn van wieren, ergens in het Kanaal losgeslagen. Ook drijvende voorwerpen als manden, wrakhout, kurkenbossen en wat al niet meer worden dan op de kust gewor-pen. Zij transporteren de dieren uit Zuidelijker gebied. Ook heel interessant voor de verzamelaar.

Links: twee goudkammertjes los-gespoeld.

Rechts: een ingegraven exemplaar.

Wanneer U nu eens na Oostenwind op het strand komt zult U zien dat er een vloedlijn ligt opgebouwd uit veel klein materiaal, waartus-sen het krioelt van de zandkokertjes van het Goudkammetje en de uit schelpstukjes opgebouwde langere kokers van de schelpkoker-worm.

Verder vinden we er tussen de huisjes van de tepelhoorn - in twee soorten - die helc-maal niet zeldzaam zijn, want ieder kind zal U er handen vol van brengen.

(wordt vervolgd)